

12 sierpnia 2016

Rekordowe zbiory owoców, udane warzywa, ale mniej rzepaku

Wstępny szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w 2016 roku w Polsce może budzić sporo optymizmu. Główny Urząd Statystyczny prognozuje, że zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi będą o około 5% większe od zbiorów ubiegłorocznych, natomiast rzepaku i rzepiku ma być mniej o około 19%. Ocenia się, że produkcja warzyw gruntowych zwiększy się o 16% w stosunku do 2015 roku, a także, że zbiory owoców z drzew będą rekordowe i wyniosą ok. 4 mln ton czyli o ponad 10% więcej od wysokich zbiorów ubiegłorocznych.

Zboża

Główny Urząd Statystyczny wstępnie szacuje, że powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2016 r. wynosi około 7,1 mln ha, z tego: pszenicy około 2,3 mln ha, żyta około 1,0 mln ha, jęczmienia około 1,0 mln ha, owsa około 0,5 mln ha, pszenżyta około 1,3 mln ha, mieszanek zbożowych ponad 1,0 mln ha.

Wstępnie szacuje się, że plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosą 36,7 dt/ha, tj. na poziomie roku ubiegłego.

Plony poszczególnych gatunków zbóż ozimych przedstawiają się następująco: pszenica 46,7 dt/ha, żyto 29,7 dt/ha, jęczmień 42,4 dt/ha, pszenżyto 37,2 dt/ha, mieszanki zbożowe 33,1 dt/ha.

Zbiory zbóż ozimych wstępnie wyszacowano na 16,3 mln t, w tym: pszenicy na 8,3 mln t, tj. o 16% mniej niż w 2015 r., żyta na 2,8 mln t, tj. o 40% więcej niż w roku ubiegłym, jęczmienia na 0,8 mln t, tj. o 19% mniej niż w roku ubiegłym, pszenżyta na 4,1 mln t, tj. o 13% mniej od zbiorów ubiegłorocznych, mieszanek zbożowych na około 0,3 mln t, tj. o 10% mniej niż w 2015 r.

Plony zbóż jarych łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi wstępnie oceniono na 32,7 dt/ha, tj. o 3,1 dt/ha (o 10%) więcej od plonów ubiegłorocznych.

Plony poszczególnych gatunków zbóż jarych według szacunku wstępnego w 2016 r. przedstawiają się następująco: pszenica 37,1 dt/ha, jęczmień 34,8 dt/ha, owies 28,6 dt/ha, pszenżyto 31,5 dt/ha, mieszanki zbożowe 30,7 dt/ha.

Zbiory zbóż jarych łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi wstępnie wyszacowano na 9,8 mln t, w tym: pszenicy na około 2,1 mln t, tj. o 100% więcej niż w roku ubiegłym, jęczmienia na 2,7 mln t, tj. o 37% więcej od zbiorów ubiegłorocznych, owsa na 1,4 mln t, tj. o 17% więcej w porównaniu do zbiorów z 2015 r., pszenżyta na około 0,6 mln t, tj. o 2% mniej niż w roku ubiegłym, mieszanek zbożowych na 2,9 mln t, tj. o 50% więcej niż w 2015 r.

Rzepak i rzepik

W sierpniu 2015 r. rozpoczęto przygotowanie pól pod zasiewy rzepaku ozimego. Niedobór wilgoci w glebie utrudniał prowadzenie tych prac. W drugiej dekadzie sierpnia rozpoczęto siewy rzepaku ozimego, a zakończono na początku września. Niedobór wilgoci w glebie

lokalnie stwarzał niekorzystne warunki dla kiełkowania ziarna i wschodów roślin rzepaku. Notowane w październiku opady deszczu poprawiły stan plantacji i miały korzystny wpływ na rozwój roślin rzepaku. Rośliny przed wejściem w stan zimowego spoczynku były dobrze wyrosnięte i rozkrzewione. W styczniu odnotowano spadki temperatury powietrza poniżej -20°C przy braku okrywy śnieżnej. Temperatura gruntu na głębokości węzła krzewienia opadała wówczas poniżej wartości krytycznych dla roślin i spowodowała duże straty w zasiewach rzepaku. Rzepak ozimy przezimował gorzej niż w roku poprzednim. Wegetacja rzepaku wiosną przebiegała na ogół bez zakłóceń, ale ilość opadów w wielu rejonach kraju była niedostateczna. Występujące w maju i czerwcu opady deszczu poprawiły stan uwilgotnienia gleby i korzystnie wpłynęły na stan plantacji. GUS ocenia, że pomimo gorszych niż w roku ubiegłym warunków zimowania i wegetacji plony rzepaku mogą być zbliżone do ubiegłorocznych. Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w bieżącym roku zmniejszyła się w porównaniu do roku ubiegłego o około 15% i wynosi około 0,8 mln ha. Zbiory rzepaku i rzepiku wstępnie oszacowano na 2,2 mln t, tj. o około 19% mniej od ubiegłorocznych.

Ziemniaki

Sadzenie ziemniaków przeznaczonych na wczesny zbiór rozpoczęto rejonami pod koniec marca, natomiast większość plantacji zasadzono w drugiej i trzeciej dekadzie kwietnia. Warunki wegetacji – od posadzenia do połowy czerwca były niezbyt korzystne dla upraw ziemniaka. Występujące w drugiej połowie czerwca i w lipcu opady deszczu poprawiły stan plantacji, zwłaszcza odmian późniejszych i później posadzonych oraz zabezpieczyły odpowiednią ilość wody do wzrostu bulw. Stan plantacji jest jednak zróżnicowany regionalnie. Szacuje się, że w bieżącym roku nastąpił w Polsce niewielki wzrost powierzchni uprawy ziemniaków, głównie z powodu zwiększonego zapotrzebowania surowcowego przemysłu skrobiowego. Powierzchnię uprawy ziemniaków ocenia się na ponad 0,3 mln ha. Uwzględniając dotychczasowy przebieg warunków meteorologicznych i czynników wpływających na możliwości plonotwórcze ziemniaków można wnioskować, że plony i zbiory ziemniaków w bieżącym roku będą nieco wyższe od ubiegłorocznych, jednak ostatecznie zależą one będą od dalszego przebiegu pogody.

Warzywa gruntowe

Wiosną bieżącego roku warunki agrometeorologiczne były bardzo zróżnicowane w

zależności od rejonu kraju, co miało wpływ na różny stopień zaawansowania siewów oraz wschodów warzyw gruntowych. W wielu rejonach siewy i wysadzanie roślin do gruntu było opóźnione z uwagi na niskie temperatury. W znacznej części kraju chłody panujące w kwietniu i w maju, zimne noce oraz brak słońca niekorzystnie wpłynęły na wzrost warzyw odmian wczesnych. Na wielu plantacjach, które nie były nawadniane, pojawił się także problem braku dostatecznego uwilgotnienia gleby. Skutki ubiegłorocznej suszy oraz brak śniegu w zimie spowodowały w niektórych rejonach znaczny niedobór wilgoci w glebie. Od końca drugiej dekady maja zarówno warunki wilgotnościowe, jak i pod względem temperatury powietrza poprawiły się, lecz w czerwcu w niektórych rejonach ponownie wystąpiły symptomy suszy. Od lipca warunki wilgotnościowe zdecydowanie poprawiły się, a sprzyjające temperatury powietrza korzystnie wpływały na wzrost warzyw, zwłaszcza odmian późniejszych. Jeśli sprzyjające warunki utrzymają się w późniejszym okresie wegetacji, wówczas szacowane obecnie zbiory warzyw mogą być wyższe. Na obecnym etapie wegetacji łączną produkcję warzyw gruntowych (wczesnych i późnych) szacuje się na poziomie o ok. 16% wyższym od ubiegłorocznego, tj. na ok. 4,4 mln ton. W porównaniu do słabych zbiorów z roku 2015, GUS przewiduje wzrost produkcji wszystkich podstawowych gatunków warzyw gruntowych. Tegoroczną produkcję kapusty ocenia się na ponad 1 mln t (o ok. 17% więcej), a kalafiorów na 230 tys. t (o 18% więcej). Zbiory buraków i marchwi jadalnej zostały oszacowane na poziomie o 16% wyższym od ubiegłorocznego, tj. odpowiednio na 345 i 785 tys. t. Produkcję cebuli przewiduje się na poziomie 620 tys. t (o 13,0% więcej). Zbiory pomidorów przewiduje się w wysokości 255 tys. t (o 8% więcej), a ogórków 260 tys. t (o 18% więcej). Produkcję pozostałych gatunków warzyw łącznie szacuje się na poziomie zdecydowanie wyższym od ubiegłorocznego, tj. na ponad 870 tys. t.

Owoce

Tegoroczne zbiory owoców z drzew są obecnie oceniane na rekordowym poziomie, tj. na około 4 mln ton (o przeszło 10% więcej od produkcji roku poprzedniego). W bieżącym roku przewiduje się kolejny wzrost produkcji jabłek - ich zbiory zostały wstępnie oszacowane na ok. 3,5 mln t (o 1,8% wyżej) od bardzo wysokich ubiegłorocznych.

W porównaniu do roku ubiegłego Główny Urząd Statystyczny przewiduje ok. 15% wzrost produkcji gruszek, ich produkcję ocenia wstępnie na ok 80 tys. t. Zbiory śliwek zostały oszacowane na ponad 100 tys. t., tj. na poziomie ok. 10% wyższym od ubiegłorocznego. W porównaniu do roku ubiegłego przewiduje się także wzrost produkcji wiśni. Tegoroczne plonowanie wiśni jest na dobrym poziomie, a zbiory z sadów wiśniowych szacuje się obecnie na ok. 195 tys. t, przy założeniu, że wszystkie owoce zostaną zebrane. Czynnikiem ograniczającym wysokość szacowanego zbioru może być niska cena. Produkcja czereśni została oszacowana na rekordowym poziomie, tj. na ok. 53 tys. t (wzrost o ok. 9%).

Przewiduje się, że łączne zbiory pozostałych gatunków owoców z drzew (brzoskwiń, moreli i orzechów włoskich) będą mniejsze o ok. 4% w porównaniu do roku ubiegłego i wyniosą ok. 20 tys. t. Spośród owoców jagodowych, jedynie dla truskawek i agrestu przewiduje się spadek produkcji w porównaniu do poprzedniego sezonu zbiorów. Początkowo warunki wegetacji szczególnie dla truskawek były niekorzystne – niedobory wilgoci w glebie oraz wiosenne chłody spowolniły wegetację. Celem przyspieszenia wzrostu część upraw truskawek została przykryta folią lub włókniną. Z uwagi na skutki suszy oraz skrócony okres zbiorów spowodowany wystąpieniem wysokich temperatur powietrza w czerwcu, plonowanie truskawek ocenia się na poziomie nieco niższym od ubiegłorocznego. Według obecnego szacunku rzeczoznawców zbiory truskawek w 2016 r. zostały ocenione na blisko 196 tys. t, tj. o 5% mniej od uzyskanych w roku 2015, przy czym rzeczoznawcy sygnalizują wzrost produkcji truskawek deserowych i wyraźny spadek produkcji tego gatunku owoców do przemysłu.

Produkcję porzeczek ogółem (czarnych i kolorowych łącznie) ocenia się obecnie na ok. 165 tys. t (tj. na poziomie nieco wyższym od ubiegłorocznego). Problemem w osiągnięciu takich wyników może być jednak czynnik ekonomiczny, który będzie decydował o wysokości zbiorów porzeczki czarnej (na obecnym etapie trudno przewidzieć ile owoców zostanie faktycznie zebranych). Tegoroczna produkcja malin jest szacowana na ponad 120 tys. t i przy sprzyjających warunkach dla zbioru maliny jesiennej może znowu osiągnąć rekordowy poziom z roku 2014 (może być o blisko 60% wyższa od bardzo słabej produkcji ubiegłorocznej). W bieżącym roku zanotowano po raz kolejny niewielki spadek produkcji agrestu. Łączne zbiory owoców tego gatunku oszacowano na niespełna 12 tys. t. Produkcja pozostałych owoców z krzewów owocowych w sadach i plantacji jagodowych została oceniona na ok. 67 tys. t, to jest na poziomie blisko 10% wyższym od ubiegłorocznego.